

Vastaus valtuustoaloitteeseen kotihoidontuen kuntalisän eli Järvenpää-lisän käyttöönotosta Liite 1

Taustaa

Keskustan valtuustoryhmän valtuutettu Anna Pulkkinen ja 28 muuta valtuutettua jättivät kaupunginvaltuuston kokouksessa 12.6.2023 valtuustoaloitteen kotihoidontuen kuntalisän eli Järvenpää-lisän käyttöönottamisen selvityksestä. Kaupunginhallitus päätti lähettää kaupunginvaltuuston kokouksessa 12.6.2023 saapuneen valtuustoaloitteen kotihoidontuen kuntalisän eli Järvenpää-lisän käyttöönottamisen selvityksen opetuksen ja kasvatuksen palvelualueelle valmisteltavaksi. Asia oli 7.11.2023 opetuksen ja kasvatuksen lautakunnassa ja tuli uudelleen valmisteltavaksi erityisesti talouden laskelmien osalta. Asia oli 12.12.2023 opetuksen ja kasvatuksen lautakunnassa päätettävänä ja tuli uudelleen valmisteltavaksi alle 2-vuotiaiden laskelmien osalta sekä lähikuntien kuntalisän vaikutusten osalta.

Kotihoidontuen kuntalisä

Alle 3-vuotias lapsi, joka ei ole varhaiskasvatuksessa on oikeutettu kotihoidon tukeen. Kotihoidon tuki muodostuu kaikille maksettavasta lakisääteisestä hoitorahasta 341,69 euroa/ lapsi/ kk sekä tulojen ja perheen koon mukaan määräytyvästä hoitolisästä 0-182,86 euroa/ lapsi/ kk. Kotihoidontuen kuntalisä on kunnan vapaaehtoinen tuki, jota maksetaan alle 3-vuotiaista lastaan kotona hoitavalle huoltajalle. Tällä hetkellä Järvenpäässä ei ole käytössä kotihoidontuen kuntalisää.

Seuraavilla perusteilla esitämme, ettei Järvenpäässä oteta käyttöön kotihoidontuen kuntalisää.

Järvenpään varhaiskasvatuksen palveluverkko

Järvenpään varhaiskasvatuksen palveluverkkoa on tarkasteltu vuoteen 2040 saakka eri skenaarioilla koskien erityisesti varhaiskasvatuksen osallistumisastetta. Alle 3-vuotiaiden osallistumisaste varhaiskasvatukseen on ollut kasvussa niin, että vuonna 2020 se oli 38%, vuonna 2022 41% ja vuonna 2023 sen ennustetaan olevan 45%. Vaikka osallistumisaste nousisi arvioitua korkeammaksi erityisesti alle 3-vuotiaiden osalta, palveluverkko pystyy vastaamaan varhaiskasvatuksen palvelutarpeeseen.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuus

Varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuus on Järvenpäässä valtakunnallisesti kohtuullisella tasolla ja sen eteen tehdään koko ajan töitä mm. palkkausta parantamalla, monimuotokoulutuksia, rekrytointia ja rekrytointimarkkinointia kehittämällä sekä valmentavaan johtamiseen ja yhteisöohjautuvuuteen satsaamalla.

Kotihoidontuen kuntalisän kustannukset

Lasten kotihoidon tuen kuntalisän suuruus Suomessa oli vuonna 2020 keskimäärin 171 e/kk/lapsi. Mikäli Järvenpäässä kotona olevista alle 3-vuotiaista lapsista maksettaisi kotihoidon tuen kuntalisää 100 e/kk/lapsi olisivat kustannukset tammikuussa 2024 olevalla lapsimäärällä (425 lasta) 510 000 euroa vuodessa, mikäli kotihoidon tukea maksettaisi 150 e/kk/lapsi kustannukset olisivat 765 000 euroa vuodessa ja mikäli kotihoidon tukea maksettaisi 300 e/kk/lapsi kustannukset olisivat 1 530 000 euroa vuodessa.

Kuntalisä/kk/alle 3-vuotias	Kustannukset/vuosi*
100	510,000
150	765,000
300	1,530,000
	*Laskettu 1/2024 lapsimäärällä

Mikäli Järvenpäässä kotona olevista alle 2-vuotiaista lapsista maksettaisi kotihoidon tuen kuntalisää 100 e/kk/lapsi olisivat kustannukset tammikuussa 2024 olevalla lapsimäärällä (323 lasta) 387 600 euroa vuodessa, mikäli kotihoidon tukea maksettaisi 150 e/kk/lapsi kustannukset olisivat 581 000 euroa vuodessa ja mikäli kotihoidon tukea maksettaisi 300 e/kk/lapsi kustannukset olisivat 1 162 800 euroa vuodessa.

Kuntalisä/kk/alle 2-vuotias	Kustannukset/vuosi*
100	387,600
150	581,400
300	1,162,800
	*Laskettu 1/2024 lapsimäärällä

Kotihoidontuen kuntalisän nettovaikutukset varhaiskasvatukseen

Kotihoidon tuen nettovaikutuksia varhaiskasvatukseen on laskettu kolmen kotihoidontuen kuntalisäsumman kautta 100, 150 ja 300 e/kk/lapsi ja erikseen alle 3- ja alle 2-vuotiaiden osalta. Lisäksi on laskettu sisarusten vaikutukset varhaiskasvatuksessa olevien yli 3-vuotiaiden ja yli 2-vuotiaiden sisarusten jäädessä varhaiskasvatukseen ja yli 3-vuotiaiden ja yli 2-vuotiaiden sisarusten siirtyessä kotihoitoon.

Alle 3-vuotiaat:

Kuntalisä olisi kustannusneutraali 100 e/kk kustannuksella, mikäli 35 kokovuotista alle 3-vuotiaasta siirtyisi varhaiskasvatuksesta kotihoitoon. Tässä vaihtoehdossa pohjaoletuksena on, että näiden kotihoitoon siirtyvien alle 3-vuotiaiden vanhemmat sisarukset pysyisivät varhaiskasvatuksessa. Kotihoitoon siirtyvien varhaiskasvatuksessa olevien alle 3-vuotiaiden osuus olisi 6%

Kuntalisä olisi kustannusneutraali 100 e/kk kustannuksella, mikäli 31 kokovuotista alle 3-vuotiaasta siirtyisi varhaiskasvatuksesta kotihoitoon ja heidän yli 3-vuotiaat varhaiskasvatuksessa olevat sisaruksensa siirtyisivät myös kotihoitoon. Kotihoitoon siirtyvien varhaiskasvatuksessa olevien alle 3-vuotiaiden osuus olisi 5%

Kuntalisä olisi kustannusneutraali 150 e/kk kustannuksella, mikäli 54 kokovuotista alle 3-vuotiaasta siirtyisi varhaiskasvatuksesta kotihoitoon. Tässä vaihtoehdossa pohjaoletuksena on, että näiden kotihoitoon siirtyvien alle 3-vuotiaiden vanhemmat sisarukset pysyisivät varhaiskasvatuksessa. Kotihoitoon siirtyvien varhaiskasvatuksessa olevien alle 3-vuotiaiden osuus olisi 9%.

Kuntalisä olisi kustannusneutraali 150 e/kk kustannuksella, mikäli 47 kokovuotista alle 3-vuotiasta siirtyisi varhaiskasvatuksesta kotihoitoon ja heidän yli 3-vuotiaat varhaiskasvatuksessa olevat sisaruksensa siirtyisivät myös kotihoitoon. Kotihoitoon siirtyvien varhaiskasvatuksessa olevien alle 3-vuotiaiden osuus olisi 8%.

Kuntalisä olisi kustannusneutraali 300 e/kk kustannuksella, mikäli 124 kokovuotista alle 3-vuotiasta siirtyisi varhaiskasvatuksesta kotihoitoon. Tässä vaihtoehdossa pohjaoletuksena on, että näiden kotihoitoon siirtyvien alle 3-vuotiaiden vanhemmat sisarukset pysyisivät varhaiskasvatuksessa. Kotihoitoon siirtyvien varhaiskasvatuksessa olevien alle 3-vuotiaiden osuus olisi 20%.

Kuntalisä olisi kustannusneutraali 300 e/kk kustannuksella, mikäli 106 kokovuotista alle 3-vuotiasta siirtyisi varhaiskasvatuksesta kotihoitoon ja heidän yli 3-vuotiaat varhaiskasvatuksessa olevat sisaruksensa siirtyisivät myös kotihoitoon. Kotihoitoon siirtyvien varhaiskasvatuksessa olevien alle 3-vuotiaiden osuus olisi 17%.

Alle 2-vuotiaat:

Kuntalisä olisi kustannusneutraali 100 e/kk kustannuksella, mikäli 27 kokovuotista alle 2-vuotiasta siirtyisi varhaiskasvatuksesta kotihoitoon. Tässä vaihtoehdossa pohjaoletuksena on, että näiden kotihoitoon siirtyvien alle 2-vuotiaiden vanhemmat sisarukset pysyisivät varhaiskasvatuksessa. Kotihoitoon siirtyvien varhaiskasvatuksessa olevien alle 2-vuotiaiden osuus olisi 13%

Kuntalisä olisi kustannusneutraali 100 e/kk kustannuksella, mikäli 23 kokovuotista alle 2-vuotiasta siirtyisi varhaiskasvatuksesta kotihoitoon ja heidän yli 2-vuotiaat varhaiskasvatuksessa olevat sisaruksensa siirtyisivät myös kotihoitoon. Kotihoitoon siirtyvien varhaiskasvatuksessa olevien alle 3-vuotiaiden osuus olisi 11%

Kuntalisä olisi kustannusneutraali 150 e/kk kustannuksella, mikäli 41 kokovuotista alle 2-vuotiasta siirtyisi varhaiskasvatuksesta kotihoitoon. Tässä vaihtoehdossa pohjaoletuksena on, että näiden kotihoitoon siirtyvien alle 2-vuotiaiden vanhemmat sisarukset pysyisivät varhaiskasvatuksessa. Kotihoitoon siirtyvien varhaiskasvatuksessa olevien alle 3-vuotiaiden osuus olisi 19%.

Kuntalisä olisi kustannusneutraali 150 e/kk kustannuksella, mikäli 36 kokovuotista alle 2-vuotiasta siirtyisi varhaiskasvatuksesta kotihoitoon ja heidän yli 2-vuotiaat varhaiskasvatuksessa olevat sisaruksensa siirtyisivät myös kotihoitoon. Kotihoitoon siirtyvien varhaiskasvatuksessa olevien alle 2-vuotiaiden osuus olisi 17%.

Kuntalisä olisi kustannusneutraali 300 e/kk kustannuksella, mikäli 94 kokovuotista alle 2-vuotiasta siirtyisi varhaiskasvatuksesta kotihoitoon. Tässä vaihtoehdossa pohjaoletuksena on, että näiden kotihoitoon siirtyvien alle 2-vuotiaiden vanhemmat sisarukset pysyisivät varhaiskasvatuksessa. Kotihoitoon siirtyvien varhaiskasvatuksessa olevien alle 2-vuotiaiden osuus olisi 44%.

Kuntalisä olisi kustannusneutraali 300 e/kk kustannuksella, mikäli 81 kokovuotista alle 2-vuotiasta siirtyisi varhaiskasvatuksesta kotihoitoon ja heidän yli 2-vuotiaat varhaiskasvatuksessa olevat sisaruksensa siirtyisivät myös kotihoitoon. Kotihoitoon siirtyvien varhaiskasvatuksessa olevien alle 3-vuotiaiden osuus olisi 38%.

Case Mäntsälä

Mäntsälässä kotihoidontuen kuntalisä on ollut käytössä 1.1.2019-30.4.2021 ja 1.3.2022 alkaen 150e/kk/ alle 3-v. Vuodesta 2016 vuoteen 2023 kotihoidontuella olevien lasten määrä on vähentynyt tasaisesti niin, että vuonna 2016 kotihoidontuella oli 476 lasta ja vuonna 2023 kotihoidontuella oli 214 lasta.

Mäntsälässä tehdyn vaikutusten arvioinnin perusteella kotihoidontuella ja varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrää tarkastellessa voidaan todeta, että kuntalisän myötä kotihoidossa olevien alle 3-vuotiaiden lasten määrä on vähentynyt ja samanaikaisesti varhaiskasvatuksen osallistumisprosentti on kasvanut kotihoidontuen kuntalisästä huolimatta. Myös tilinpäätöstietojen perusteella kotihoidontuella olevien lasten määrä on laskusuuntainen huolimatta siitä, onko kotihoidontuen kuntalisä ollut käytössä vai ei. Tarkastelujakson aikana perheiden kysyntä on suuntautunut varhaiskasvatukseen ja erityisesti päiväkotihoitoon ja pienten lasten osuus on vakassa kasvanut eli kotihoidon tuen kuntalisä ei ole lisännyt kotona olevien perheiden määrää.